

Zoznam legislatívnych zmien v novembri 2024

Zmeny v DPH

- **Zmeny zahŕňajú zníženie sadzby DPH z 19 % na 5 % pre bezlepkový chlieb, pečivo a bezlepkovú múku s účinnosťou od 1. januára 2025.**
- Kvantifikácie vplyvov vychádzajú pre konzistentnosť výpočtov primárne z údajov spotrebného koša (ŠÚ SR, 2023), pričom v ďalších rokoch sú vplyvy indexované rastom nominálnej konečnej spotreby domácností známym z poslednej makroekonomickej prognózy. Špecificky, v prípade bezlepkovej múky boli na aproximáciu fiškálneho vplyvu okrem dát zo spotrebného koša použité aj dáta zo systému eKasa (FRSR, 1/2022 až 6/2024) a Výkaz o vydaných humánnych liekoch, zdravotníckych pomôckach a dietetických potravinách (NCZI, 2023)¹.
- **Vplyvy štandardne nezohľadňujú dynamické zmeny správania subjektov:** v nákupoch uvedených služieb a tovarov, či zvýšenej, resp. zníženej miery optimalizácie pri platení dane prípadne ďalšie dynamické efekty.

Príspevok na športovú činnosť dieťaťa – poslanecký návrh

- **Pre zamestnávateľov s viac ako 49 zamestnancami sa navrhuje zmeniť možnosť na povinnosť poskytnúť príspevok na športovú činnosť dieťaťa zamestnancovi na jeho žiadosť.** Pre menších zamestnávateľov ostáva možnosť poskytnúť príspevok a pre obidve kategórie zamestnávateľov sa zachováva aj podmienka, že pracovný pomer zamestnanca trvá nepretržite aspoň dva roky. Nemení sa ani ohraničenie na 55 % oprávnených výdavkov a maximálne 275 eur za rok.
- Kvantifikácia predpokladá približne 30-percentný podiel zamestnancov, ktorí pracujú u zamestnávateľa s viac ako 49 zamestnancami a zároveň ich pracovný pomer trvá aspoň dva roky². Celkový počet aktívnych športovcov do 18 rokov predstavuje podľa údajov z IS športu 193 tisíc a odhadujeme, že v priemere na jedného rodiča pripadá 1,6 detí.
- **Nepredpokladáme, že zamestnávatelia budú navyšovať svoje mzdové náklady, ale príspevok vyplatia na úkor nenárokovateľných zložiek mzdy.** Vzhľadom na oslobodenie príspevku na športovú činnosť dieťaťa od daní a odvodov z toho vyplynie výpadok na príjmoch Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní ako aj na výbere DPFO zo závislej činnosti.

Sezónna OOP na sociálne odvody pre ubytovanie a stravovanie – poslanecký návrh

- Po novom sa za **sezónnu prácu pri prevádzke reštaurácií a pohostinstiev a prevádzke ubytovacích zariadení bude považovať každá pracovná činnosť, ktorá je závislá od striedania ročných období,** každý rok sa opakuje a nepresahuje osem mesiacov v kalendárnom roku. Vypúšťa sa tak dodatočná podmienka, že táto pracovná činnosť musí byť závislá od prevádzkovania činností v cestovnom ruchu vymenovaných v prílohe č. 1b Zákonníka práce.
- Kvantifikácia vychádza z dohodárskych poisťných vzťahov v sektore ubytovania a stravovania a nepočíta s využívaním tejto formy práce zo strany pracovníkov v pracovnom pomere ani zo strany študentských brigádnikov. Zdroj údajov je databáza Sociálnej poisťovne o vymeriavacích základoch.

Krátenie 13. dôchodku kvôli odpracovaným rokom v zahraničí – poslanecký návrh

- **Jednotlivcovi je priznaný čiastkový starobný dôchodok, ak na Slovensku získa menej ako 15 rokov obdobia dôchodkového poistenia (ODP), pričom zvyšný počet rokov odpracuje v zahraničí.** Roky dôchodkového poistenia získané v zahraničí sa môžu započítať pri posudzovaní nároku na starobný dôchodok na Slovensku. Toto platí najmä pre krajiny EÚ, Nórsko, Island, Lichtenštajnsko, Švajčiarsko a iné štáty, s ktorými má Slovensko uzatvorené zmluvy o sociálnom zabezpečení. V takýchto prípadoch Sociálna poisťovňa započíta obdobia poistenia získané v zahraničí a následne proporčne vypočíta čiastkový dôchodok na základe rokov odpracovaných na Slovensku.

¹https://data.nczisk.sk/statisticke_vystupy/top_100_liekov/spotreba_liekov/Spotreba_liekov_a_zdravotnickych_pomocok_v_S_R_2023.xlsx

² Počty vychádzajú z mikrodát Sociálnej poisťovne o vymeriavacích základoch

- **Návrh kráti sumu 13. dôchodku pre skupinu poberateľov čiastkových starobných dôchodkov, vrátane čiastkových predčasných dôchodkov (ďalej len „starobných dôchodkov“), nie však pre všetkých.** Podľa súčasnej legislatívy má nárok na plný 13. dôchodok každý poberateľ čiastkového starobného dôchodku. Poslanecký návrh zavádza pomerné krátenie 13. dôchodku pre dôchodcov s ODP dosiahnutým na Slovensku menším ako 10, ako podiel tohto ODP a čísla 10. Poberateľ čiastkového starobného dôchodku, ktorý dosiahol 10 až 14 rokov dôchodkového poistenia na Slovensku, a zvyšok v zahraničí, bude mať naďalej nárok na plný 13. dôchodok.
- **Odhadovaný počet poberateľov čiastkového starobného dôchodku, ktorých sa dané opatrenie dotkne, je relatívne nízky, približne 9,5 tis. Kvantifikácia vychádza z mikroúdajov vyplácaných čiastkových dôchodcov k septembru 2024, poskytnutých Sociálnou poisťovňou na tento účel.** Na Slovensku je približne 9,2 tis. poberateľov dôchodku zo zahraničia, ktorým je vyplácaný čiastkový dôchodok a poberateľom žijúcim v zahraničí je vyplácaných ďalších 10,7 tis. čiastkových dôchodkov Sociálnou poisťovňou. Z nich 9,5 tis. jednotlivcov získalo ODP na Slovensku menšie ako 10 rokov, vrátane. Očakávaná výška 13. dôchodku v hodnote 606 eur sa im pomerne skrúti a namiesto 5,8 mil. eur im bude vyplatených len 2,8 mil. eur. Krátenie sa dotkne 13. dôchodkov vyplácaných v roku 2024, ktoré ale podľa prechodného ustanovenia môžu byť vyplatené v priebehu roku 2025. V kvantifikácii preto dochádza k výraznejšej úspore v roku 2024 z dôvodu odkladu výplaty 13. dôchodku pre túto skupinu poberateľov, ktorá sa následne premietne aj na odhade vplyvu opatrenia v roku 2025 z dôvodu dvojitej výplaty 13. dôchodku.

Zmeny v poplatkoch za skládkovanie a posun povinnosti úpravy odpadov pred skládkovaním – poslanecký návrh

- Od roku 2025 sa mali zaviesť vyššie poplatky za skládkovanie zmesového komunálneho odpadu po predchádzajúcej úprave legislatívy s tým, že upravený odpad by sa skládkoval za výrazne nižšie poplatky.
- Aktuálne sa povinnosť úpravy zmesového komunálneho odpadu posunula až od 1.1.2027, ale výška poplatkov za skládkovanie odpadu bez úpravy ostala vysoká. Následne sa ešte schválilo zrušenie uznesenia o zvýšení poplatkov za skládkovanie zmesového komunálneho odpadu bez úpravy.
- Aktuálne sú od 1.1.2025 dve možnosti skládkovania zmesového komunálneho odpadu:
 - bez úpravy – s poplatkami rovnakými ako v roku 2024
 - s úpravou – s nízkymi poplatkami za skládkovanie upraveného odpadu. Ale vyžaduje si to úpravu odpadu pred skládkovaním, s čím sú spojené pre samosprávy dodatočné náklady.
- Vzhľadom na to, že úprava odpadu pred skládkovaním je finančne náročná, neočakáva sa, že by obce dobrovoľne pristúpili k tomuto kroku už od roku 2025.
- Prípadné zvýšené náklady obcí na skládkovanie komunálneho odpadu sa pravdepodobne prenesú na obyvateľstvo cez zvýšené poplatky za odpad. Tento efekt zahrnieme až keď budú zverejnené nové Všeobecne záväzné nariadenia obcí, v ktorých môžu obce upraviť výšku poplatkov za zber odpadu.
- Uvedené zmeny majú pozitívny efekt na daňové príjmy Environmentálneho fondu najmä v rokoch 2025 a 2026. Malé zmeny v rokoch 2027 a 2028 sú len vplyvom aktualizácie pôvodného legislatívneho vplyvu.
- Posledná prognóza Výboru pre daňové prognózy obsahovala zavedenie povinnosti úpravy odpadu od roku 2025.

Zmeny v zdanení finančných transakcií (DFT)

- **Zmeny zahŕňajú zexplicitnenie nastavenia dane z finančných transakcií.** Konkrétne ide o oslobodenie platieb neziskového sektora, platieb štátnych poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, platieb zdravotných poisťovní za zdravotnú starostlivosť, platieb štátnych fondov, platieb organizácií zriadených zákonom (napríklad SAV, Matica slovenská, ...), úhrady dobierok, výberu hotovosti na účel zabezpečenia obehu peňazí, výplat sociálnych dávok a dôchodkov (banky a pošta), platieb osobitných účtov (exekútori, správcovia, dražobníci), platieb verejných vysokých škôl, automatizovaného cash pooling, a nákupu kryptomien v rovnakom rozsahu ako pri cenných papieroch. Štruktúrovaný popis zmien sa nachádza v tabuľke na konci dokumentu.

- **Prepočet MF SR (IFP) v septembrovej prognóze vychádzal z maďarského systému, kde bola väčšina týchto aktivít a subjektov tiež oslobodená, takže nepriamo preberal aj tieto oslobodenia. Uvedené pozitívne riziká čiastočne kompenzovali iné negatívne riziká z dôvodu zmien správania subjektov**

Zdaňovanie štátnych dlhopisov

- **Navrhuje sa daňové zvýhodnenie úrokových výnosov zo štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukážok vydaných SR alebo iným členským štátom EÚ alebo EHP formou zníženia sadzby dane z príjmov právnických osôb na 16 % v roku 2025 a 13% od roku 2026.**
- Kvantifikácia vplyvu daňového zvýhodnenia výnosov zo štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukážok počíta so štátnymi dlhopismi členských štátov EÚ alebo EHP. Štátne dlhopisy tretích krajín nie sú obsiahnuté a vplyv výnosov štátnych pokladničných poukážok je v porovnaní s výnosmi štátnych dlhopisov zanedbateľný. Odhad vychádza z (hrubých) úrokových výnosov bánk zo všetkých štátnych dlhopisov. Pre rok 2024 je predpokladaný silný medziročný rast hrubých úrokových výnosov bánk zo štátnych dlhopisov na úrovni 26 %, ktorý súvisí s nahradzovaním starších dlhopisov v portfóliách pomocou nových dlhopisov s vyšším úrokom a ktorý potvrdzujú aj predbežné údaje z výkazu ziskov a strát bánk za prvých 8 mesiacov roku 2024. V rokoch 2025, 2026 a 2027 sa predpokladá spomalenie medziročných rastov úrokových výnosov na 17 %, 18 %, resp. 16 % v súlade s emisným plánom slovenských štátnych dlhopisov. Čisté úrokové výnosy zo štátnych dlhopisov sú odhadnuté z hrubých pomocou pomeru čistých a hrubých celkových úrokových výnosov bánk, ktorý ku konca roka 2023 dosiahol 57,2 % (dopočítaný údaj z výkazu ziskov a strát bánk). V štvorročnom horizonte je predpokladaný postupný nárast pomeru čistých a hrubých úrokových výnosov k hodnote 70 %. Kvantifikácia ďalej predpokladá, že výnosy zo štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukážok budú v prípade iných právnických osôb na úrovni 30 % oproti bankám. V prípade zvýhodnenia pre fyzické osoby sa dá počítať s negatívnym vplyvom na úrovni desiatok tisíc eur, ktorý je v kontexte ostatných vplyvov zanedbateľný.
- Vytvára sa nová kategória štátnych dlhopisov – štátne dlhopisy pre obyvateľstvo – s osobitným režimom z hľadiska poplatkov za zriadenie, vedenie a zrušenie majetkového účtu, a súvisiacich poplatkov za nákup a predaj týchto dlhopisov. Zároveň sa zavádza nezdaňovanie kupónového výnosu a kapitálového výnosu zo štátnych dlhopisov pre obyvateľstvo ako daňová forma podpory predaja tohto druhu dlhopisov.
- Kvantifikácia pracuje s celkovou emisiou štátnych dlhopisov pre obyvateľstvo v hodnote 400 mil. eur a predpokladá presun časti úspor fyzických osôb z foriem zdaňovaných zrážkou so sadzbou 19 % smerom k využívaniu štátnych dlhopisov pre obyvateľstvo, výnosy z ktorých budú od dane oslobodené.
- Pri vyňatí úrokových výnosov zo štátnych dlhopisov zo základu osobitného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach sa upresňuje, že okrem štátnych dlhopisov vydaných SR sa oslobodenie týka aj dlhopisov iných členských krajín EÚ alebo EHP. Takáto právna úprava bola predpokladaná už v septembrovom zasadnutí Výboru, a preto súčasný návrh nevytvára dodatočné rozpočtové vplyvy.

Oprava vplyvu oslobodenia úrokových výnosov od osobitného odvodu z regulovaných činností (hrubý vs. čistý úrokový výnos)

- Dochádza k zosúladeniu doložky vplyvov už schválenej legislatívy oslobodenia úrokových výnosov z osobitného odvodu z regulovaných činností so schváleným znením novely zákona (tj. na úroveň oslobodenia hrubých úrokových výnosov). Pôvodná doložka k schválenej novele zákona nekorešpondovala s legislatívnym znením novely zákona. Zatiaľ čo kvantifikácia uvažovala o oslobodení čistých úrokových výnosov, legislatíva oslobodzovala hrubé úrokové výnosy.

Nová legislatíva – prehľad pozmeňujúcich a schválených poslancových návrhov

Opatrenie (ESA 2010, v mil. eur)	2025	2026	2027	2028
Pozmeňovacie návrhy k DPH	-5,7	-6,3	-7,0	-7,7
Zníženie sadzby DPH (19 % na 5 %) pre bezlepkový chlieb a pečivo	-3,5	-3,6	-3,8	-4,0
Zníženie sadzby DPH (19 % na 5 %) na bezlepkovú múku	-2,2	-2,7	-3,2	-3,7
Poslanecké návrhy	7,4	10,5	-0,5	-0,5
Zavedenie príspevku na športovú činnosť dieťaťa (55% oprávnených výdavkov, maximálne 275 eur)	-4,6	-4,6	-4,6	-4,6
Sezónna OOP na sociálne odvody pre ubytovanie a stravovanie	-2,9	-3,0	-3,2	-3,3
Krátenie 13. dôchodku kvôli odpracovaným rokom v zahraničí	-0,1	3,1	3,2	3,3
Posun/odklad zníženia poplatkov za skládkovanie po úprave	15,0	15,1	4,1	4,0
Pozmeňovacie návrhy k DFT	0,0	0,0	0,0	0,0
Oslobodenie neziskového sektora				
Oslobodenie poskytovateľov zdravotnej starostlivosti (štátnych)				
Oslobodenie platieb zdravotných poisťovní za zdravotnú starostlivosť				
Oslobodenie štátnych fondov				
Oslobodenie organizácií zriadených zákonom (SAV, Matica slovenská...)				
Oslobodenie úhrady dobierok				
Oslobodenie výberu hotovosti na účel zabezpečenia obehu peňazí, výplaty sociálnych dávok a dôchodkov (banky a pošta) od DFT				
Oslobodenie osobitných účtov (exekútori, správcovia, dražobníci)				
Oslobodenie verejných vysokých škôl				
Oslobodenie automatizovaného cashpoolingu				
Oslobodenie nákupu kryptomien v rovnakom rozsahu ako cenné papiere				
Pozmeňovacie návrhy k zdaňovaniu výnosov z dlhopisov	5,0	-10,3	-15,5	-20,3
Oslobodenie výnosov zo štátnych dlhopisov pre obyvateľstvo				
		bez vplyvu		
Zníženie sadzby DPPO na úrokové výnosy zo štátnych dlhopisov z 24 % na 16 % (v2025) a 13 % (od 2026)	5,6	-9,8	-15,2	-20,0
Vytvorenie štátnych dlhopisov pre obyvateľstvo	-0,6	-0,6	-0,3	-0,3
SPOLU	6,7	-6,1	-23,0	-28,6
Oprava vplyvu oslobodenia úrokových výnosov na OO v regulovaných odvetviach - opatrenie zahrnuté v októbrom VpDP (hrubý vs. čistý úrokový výnos)	-18,3	-16,8	-14,1	-5,1
SPOLU	-11,6	-22,9	-37,0	-33,6

Bez vplyvu. Už v pôvodnej kvantifikácii predstavovali nové uvedené oslobodenia pozitívne riziko, nakoľko uvedené aktivity boli oslobodené v maďarskom systéme. a prepočet MF SR (IFP) vychádzal z maďarského systému, takže nepriamo preberal aj oslobodenia. Uvedené pozitívne riziká čiastočne kompenzovali iné negatívne riziká z dôvodu zmien správania subjektov